

Az integrált jelentések sajátosságai – a NZX 50 példáján

DOI: [10.29180/978-615-6342-50-8_19](https://doi.org/10.29180/978-615-6342-50-8_19)

SZERZŐK:

Tirnitz Tamás¹

ABSZTRAKT

Az integrált jelentés keretrendszerét azzal a szándékkal dolgozták ki, hogy új minőséget kínáljanak a külső beszámolásban oly módon, hogy az addigi, számviteli beszámolót kibővítik további tartalmakkal. Így a korábbi, több jelentést egyetlen, átfogó beszámoló helyettesítse. Az integrált jelentés készítése önkéntes (volt).

Az NZX 50 vállalatai közül öten készítettek integrált jelentést, a többiek „hagyományos” beszámolót tettek közzé. Az elvégzett elemzések alapján látszódnak különbségek egyrészt az integrált és a nem integrált beszámolók között, másrészt az öt integrált beszámolón belül is. Jelen tanulmány célja betekintést adni ebbe a sokszínűségbe.

Kulcsszavak: Integrált jelentés, Önkéntes beszámolás, NZX 50

ABSTRACT

Reaching a new quality in external reporting – it was the intent of elaborating the framework for integrated reporting. New content should be added to the regular annual report in order to present a single and all-in-one statement to the stakeholders. Integrated reporting has been a voluntary act. Companies of NZX 50 prepare integrated (10%) and non-integrated reports (90%) in 2021. The analysis shows differences in both directions: among the integrated reports and between integrated and non-integrated ones. This paper describes this variety.

Keywords: integrated report, NZX 50, voluntary reporting

Bevezetés és a kutatás indoklása

A 2010-től kezdve kidolgozott, majd továbbfejlesztett integrált jelentés alapötlete az volt, hogy a szervezetek egyetlen, mindent átfogó és koherens jelentésben számoljanak be az elmúlt gazdasági évükről (Pütter, 2014). Az integrált jelentés lehetőséget ad arra, hogy a korábban külön készített és közzé tett éves jelentést, fenntarthatósági beszámolót, kockázatkezelési jelentést, társaságirányítási közzétételt és társaikat egyetlen beszámolóvá gyűrjék össze az erre vállalkozó szervezetek. Az integrált jelentések elkészítése ugyanis kezdettől fogva önkéntes volt; az International Integrated Reporting

¹ Budapesti Corvinus Egyetem, Vezetéstudományi Intézet, Stratégiai Menedzsment Tanszék, e-mail: tamas.tirnitz@uni-corvinus.hu

Council (IIRC) javaslatokat, ötleteket fogalmazott meg a beszámolókkal kapcsolatban (Kajüter-Hannen, 2014). Az aktuális keretrendszer-javaslat elérhető az IIRC honlapján (IIRC, 2022).

Az itt bemutatott kutatás abba a sokszínűségbe ad betekintést, amit ebből az önkéntes beszámolási lehetőségéből kevesebb, mint egy évtized alatt a szervezetek kihoztak. Természetesen nem vállalkozhatom a világ összes integrált jelentésének áttekintésére. Ehelyett egy konkrét tőkepiac – mégpedig az Új-Zélandi Tőzsde NZX 50 indexében – jegyzett vállalatának beszámolását elemzem.

A választásom a következő megfontolások miatt esett erre a piacra. Egy megelőző kutatás alkalmával, 2021 nyarán gyűjtöttem össze az NZX 50 vállalatok éves jelentéseit. Minden esetben a társaság honlapjáról, hiszen ott azt találjuk, amit a szervezet önmagától saját magáról nyilvánosságra szeretne hozni – ezzel adva teret az önkéntes beszámolásnak. (Az Új-Zélandi Tőzsde nem teszi kötelezővé integrált jelentés elkészítését.) Egyetlen esetben nem sikerült belépni a társaság honlapjára; ezt a jelentést a tőzsde honlapjáról töltöttem le.

Az elemzésbe bevont jelentések közül 5 integrált formájú, a fennmaradók pedig „hagyományos” éves jelentések. Ez pedig két szempontból is jó lehetőséget ad az integrált jelentések jellemzésére. Egyrészt érdemes vállalkozni az egyes integrált jelentések részletes vizsgálatára; másrészt feltárhatók az integrált és nem integrált jelentések között meglévő eltérések (ha vannak ilyenek).

Kutatási lépések bemutatása

A kutatás indoklásából már kitűnik, hogy az integrált jelentések sajátosságainak feltárására irányuló kutatásom két, egymásra épülő lépésből áll. Elsőként az öt integrált jelentést veszem nagytitkos alá. Az egyes jelentések rövid leírása egyben arra is szolgál, hogy megkeressem az integrált jelentések lényeges, közös vonásait (ha vannak ilyenek). Majd a második lépésben azt vizsgálom, hogy ezen közös vonások tekintetében van-e eltérés az öt integrált és a negyvenöt nem integrált jelentés között.

Az első lépéshez tartozó hipotézist (H1) úgy fogalmaztam meg, hogy találhatók közös tartalmi elemek a vizsgált öt integrált jelentésben.

Az integrált jelentésekre vonatkozóan csak ajánlások léteznek, kötelezően előírt elemei nincsenek. Az IIRC is csak ajánlásokat fogalmaz meg, és egy részletes példát mutat be (IIRC, 2022). Az nem lenne korrekt eljárás, hogy az IIRC aktuális ajánlását és annak egyes tartalmi elemeit retrospektíven kérjem számon az egy évvel korábban elkészített integrált jelentéseken.

Mivel tőzsdén jegyzett társaságokat vizsgálok, ezért beszámolóikban természetesen meg kell jelenniük a kötelező tőzsdei adatszolgáltatás elemeinek. Ezek azonban – és ezt a korábbi kutatásaimból tudom – külön megjelölve jelennek meg a jelentésekben. Ezért a hipotézis értékelésébe csak a kötelező adatszolgáltatáson túli elemeket vonom be. A hipotézist akkor fogadom el, ha létezik legalább kettő olyan lényeges tartalmi elem, amely az integrált jelentések közül legalább háromban megtalálható. (Természetesen nem elvárás, hogy a közös elemek ugyanabban a három vagy több jelentésben szerepeljenek. A hipotézis elfogadásához elegendő az, ha az egyes elemek – külön nézve – legalább három integrált jelentésben megtalálhatóak.)

Az első kutatási lépéshez szövegelemzést használtam. Ennek segítségével gyűjtöttem össze az egyes integrált beszámolók releváns tulajdonságait. Az elemzés során többszöri iterációra volt szükség. Hiszen az integrált jelentések átnézésekor és elemzésekor előfordult, hogy egy később olvasott

jelentésben bukkantam olyan sajátosságra (pl. az éves jelentésen túli részek auditálására, vagy a fenntarthatósági beszámolóhoz való átkötésre), amelynek a már átnézett beszámolóknak is megpróbáltam nyomára bukkanni. Ennek a többkörös átnézésnek az eredményét a jelen tanulmány kétféle formában mutatja be:

1. Mindegyik integrált jelentésről közreadok egy rövid leírást, amely a fontosabb tartalmi elemeket és egyéb jellemzőket foglalja össze (lásd 3.1-3.5 pontok). Igyekeztem a leírásoknál egységes struktúrát követni, de mivel a jelentések eltérnek egymástól, így az ismertetésük sem lehet maradéktalanul egységes.
2. A leírások alapján összegyűjtöttem olyan jellemzőket, amelyek az öt integrált jelentés mindegyikére vagy legalább többségére ráillenek (lásd 3.6 pont). Kutatásom második lépése ezekre a jellemzőkre épül majd.

A kutatás második lépésében azt vizsgáltam meg, hogy ezek, az integrált jelentésben közös tartalmi elemek megtalálhatók-e a nem integrált jelentésekben is. Ehhez kulcsszavas keresést végeztem. A kulcsszavakat a közös jellemzők angol megnevezése adta (lásd a 4. pontot és a Mellékletet).

Ehhez a kutatási lépéshez kapcsolódik a második hipotézisem (H2): az integrált jelentések közös jellemvonásai nem vagy eltérően jelennek meg a nem integrált beszámolóknak. A hipotézist akkor fogadom el, ha a vizsgált jellemzők többségében érdemi különbség mutatkozik a kétfajta beszámolófajta között.

Integrált jelentések rövid, strukturált bemutatása

A következőkben külön-külön ismertetem az NZX 50 öt vállalata által készített integrált jelentéseket. A hivatkozások oldalszáma mindig az adott társaság (éves) integrált jelentésére vonatkozik, és következetesen az elektronikus változat folyamatos oldalszámozását veszi alapul. Előfordul tehát olyan eset, hogy a tanulmányban megadott oldalszám eltér a jelentés adott oldalán olvasható számozástól.

Az öt társaság, amelyeken abc-rend szerint megyek végig, a következő: Contact Energy (CEN), Meridian Energy Limited (MEL), Port of Tauranga (POT), Sanford Limited (SAN) és Tourism Holding Limited (THL). Az egyes jelentések ismertetésekor csak az oldalszámot tüntetem fel, hiszen egyértelmű, hogy melyik társaság beszámolójáról van szó.

Contact Energy (CEN) integrált jelentése (104 oldal, NZ GAAP)

A társaság első integrált jelentését készítette el, amelyben bemutatja, hogy miként teremtenek hosszú távon értéket (2.o.). Részvényeit az NZX mellett az ausztrál ASX-ben is jegyzik.

A jelentésnek a jelen kutatás szempontjából releváns része hármas tagolású: hozzáférés (accessibility), megbízhatóság (reliability) és környezeti fenntarthatóság (environmental sustainability), amely tagolást az Energiavilág tanács energia-trilemmája alapján határozták meg (16.o.). Utóbbi azt a háromdimenziós problémát írja le, hogy miként lehet egyensúlyt teremteni az energiaellátás biztonsága, a környezeti fenntarthatóság és a megfizethetőség között. Ennek testre szabásaként tekinthetünk a jelentést tagoló három szempontra. Utóbbiak részletes áttekintését a 21. oldalon találjuk. Például a pénzügyi fenntarthatóság a megbízhatóságba tartozik bele.

Az értékteremtéshez felhasznált tőkét ötfelé bontják: természet, emberek, kapcsolatok, pénzeszközök, valamint közös kategóriaként a tárgyi eszközök és szellemi javak (17.o.).

A jelentés a 69-70. oldalon listázza a GRI-mutatókat megadva minden esetben az(oka)t az oldalszámo(ka)t, ahol bővebben írnak az egyes mutatókról. Emellett a jelentés részletesen bemutatja az ENSZ fenntarthatósági céljaihoz való kapcsolódást is: hat célt tud érdemben előmozdítani a vállalat tevékenysége (21.o.); s ez az elköteleződés több helyen, jól láthatóan visszaköszön a kifejtésekben.

A jelentés pénzügyi része 23 oldalt foglal el. Csak ez utóbbit auditáltatták (98.o.), minden más tartalomért a vezetés felel (101.o.).

Meridian Energy Limited (MEL) integrált jelentése (186 oldal, NZ GAAP)

A jelentés feladata a pénzügyi, gazdasági, társadalmi és környezeti teljesítmény bemutatása (17.o.). Részvényeit az NZX mellett az ausztrál ASX-ben is jegyzik, s tevékenységének egy része is Ausztráliában zajlik. Utóbbihoz tartozik az ügyfelek harmada, valamint az irodák és dolgozók hatoda. Miközben Új-Zélandon kiemelkedő súlya van a megújuló energiáknak, addig Ausztráliában a hagyományos fűtőanyagok használata dívik (35.o.).

A társaság küldetésének (33.o.) három eleme tagolja a jelentésnek a kutatás számára releváns részét:

- bajnok a versengő piacokon, a fenntarthatóság mezején és – külön nevesítve – a klíma(védelmi)gyakorlatban;
- növekedés a vevők elérésében; valamint
- optimalizálás a kereskedelemben, eszközhasználatban, vízfelhasználásban és pénzügyekben.

Változások bajnoka, de a két országban eltérő szereppel: Új-Zélandon élenjáró a megújuló energiaforrások hasznosításában; Ausztráliában pedig kihívást támaszt a többi szolgáltató felé azzal, hogy a környezettudatos fogyasztóknak innovatív termékeket, valamint tisztán megújuló forrásból származó energiát biztosít (36.o.). A növekedés a vevőkapcsolatokra (ügyfelek száma, elégedettsége, platformjukat használó áramelosztók stb.) vonatkozik. Az érintetti kapcsolatok optimalizálása kapcsán legelsőként és leghangsúlyosabban a saját dolgozókat említi a jelentés. A harmadik elemhez tartozik a természeti erőforrásokkal való kapcsolat; s itt mutatják be az EBITDAF alakulását is.

A GRI-mutatókat a jelentés végén gyűjtik össze (181-184.o.), szintén megadva a részletesebb kifejtés helyét. Az ENSZ-célok közül kettő iránt érez felelősséget a társaság (20.o.), erről azonban csak érintőlegesen írnak. Szintén hiányzik az értékteremtéshez felhasznált tőkék érdemi bemutatása (20.o.).

A pénzügyi jelentés 45 oldalt tesz ki. A társaság nemcsak ez utóbbit auditáltatta, hanem ugyanazzal a céggel üttetett pecsétet a fenntarthatósági tartalomra, mégpedig annak egészére is (179.o.).

Port of Tauranga (POT) integrált jelentése (131 oldal, NZ GAAP)

Új-Zéland legnagyobb kikötőjét, amely a nemzetközi áruforgalom zömét bonyolítja (2.o.), csak az NZX-en jegyzik.

Nem először készít integrált jelentést, amelyben bemutatja, hogy miként teremtenek tulajdonosi értéket rövid, közép- és hosszú távon (22.o.). Ennek áttekintésekor látjuk először a működéshez felhasznált hat tőkefajta, amelyekből származnak a kézzel fogható eredmények (outputs) csakúgy, mint a

különböző érdekhordozók felé nyújtott teljesítmények (outcomes) (30-31.o.) A hat tőkefajta adja a jelentés számunkra releváns részének fő tagolását is:

- kapcsolatrendszer: ügyfelekkel, közösségekkel, üzleti partnerekkel;
- emberek;
- képességek és tudás – az ellátási lánc példaértékű működtetése érdekében;
- természeti környezet: fókuszban az esővíz, a levegő minősége, ide értve az ellátási lánc karbonterhelését és a kártevők (Új-Zélandra történő) bejutásának megakadályozását is;
- infrastruktúra és egyéb vagyontárgyak: a kikötő mellett a belföldi árumozgatás módja is számít; valamint
- finanszírozás: kapott hitelminősítés, a legnagyobb tulajdonos egy, a helyi közösség által tulajdonolt holding.

A jelentés GRI-mutatókat nem tartalmaz, még csak utalást sem olvashatunk ezekre vonatkozóan (pedig kulcsszavakkal: GRI és global reporting külön is rákerestem erre). Azt viszont jól áttekinthető formában láthatjuk, hogy a kikötő stratégiai céljai az ENSZ fejlődési céljai közül mely(ek)et érintenek (36-39.o.).

A pénzügyi beszámolás 37 oldalnyit tesz ki. Csak ez utóbbit auditáltatták (81.o.), minden további adatért és információért a társaság vezetői a felelősek.

Sanford Limited (SAN) integrált jelentése (162 oldal, NZ IFRS)

A csak az NZX-en jegyzett tengerhalászati társaság már a hetedik integrált jelentését készítette el, amivel az úttörők közé számít. Legfrissebb beszámolójukban bemutatják, hogy miként sikerült a társaságnak navigálnia a pandémia időszak alatt (4.o.).

A nem-pénzügyi beszámolást a társaság működésének hatféle hatása (performance outcomes) mentén tagolják:

- egészséges óceánok és jobba tett (természeti) környezet;
- biztonságos és jól teljesítő munkahelyek;
- egészséges tengeri táplálékok és kivonatok – ide tartozik az ellátási lánc, a végtermék pedig nemcsak a tengeri hal, hanem pl. az omega-3 és a bőrpoló krém is;
- erős közösségek és partnerségek;
- elégedett vevők;
- fenntartható üzemelés – beleértve a tulajdonosi értékteremtést, a kockázatkezelést, a kommunikációt, a társaságirányítást, az innovációt és technológiát.

Az értékteremtéshez felhasznált tőkét hatfelé bontják: pénzügyi, humán-, fizikai, szellemi, természeti tőke, valamint utolsóként a társadalmi és kapcsolati tőke (20.o.).

A GRI-mutatók áttekintését a 154-156. oldalon találjuk. A társaság táblázatos áttekintést ad arról, hogy a társaság projektjei az ENSZ melyik fejlődési céljához vagy céljaihoz kapcsolódnak (153.o.), és működésük hatos bontásban tárgyalt hatásában is azonosítják ezeket a célokat (28.o.).

A pénzügyi jelentés 44 oldalas. Ez utóbbit teljes értékűen auditáltatták, a nem-pénzügyi információk nagy részét pedig korlátozott módon értékelték (limited assurance, 137.o.).

Tourism Holding Limited (THL) integrált jelentése (138 oldal, NZ GAAP)

A kizárólag az NZX-en jegyzett társaság beszámolójának célja annak bemutatása, hogy mennyire rugalmasak az újratervezésben (2.o.). A társaságot ugyanis nagyon erőteljesen érintették a covid-járvány hatásai. Ezek kezelésébe kapunk betekintést néhány példán keresztül, valójában azonban strukturálatlanul. Négy divíziójáról külön is beszámol a jelentés (24-26.o.).

A vállalati döntéshozatal hat fontos tényező mozgatója: pénzügyi tőke, eszközpark, szellemi tőke/tulajdon, humán tőke, társadalmi és kapcsolati tőke, természeti tőke (5-6.o., 12.o.).

Egyetlen GRI-mutatót sem tartalmaz a jelentés, sőt, magáról a keretrendszerrel sem tesz említést. Egyáltalán nincsen szó benne az ENSZ fejlődési céljairól.

A pénzügyi rész 58 oldalt tesz ki. Csak ez utóbbit auditáltatták (57.o.), minden más tartalomért a vezetés felel (2.o.).

Az elemzett integrált jelentések közös és eltérő vonásai

A H1 hipotézis vizsgálata megköveteli az öt integrált jelentés közös vonásainak összegyűjtését. A hipotézis elfogadásához legalább két olyan jellemzőt kell találnom, amelyek (külön-külön) a jelentések többségénél fennállnak. Mivel az integrált jelentések a pénzügyi beszámoláson túli elemek szerepeltetéséről kapták nevüket, így a közös jellemvonások keresésében is ezekre összpontosítok.

- Négy jelentés foglalkozik részletesen a társaság működésének inputjaival, külön nevesítve és kifejtve az egyes tőkefajtákat (CEN, POT, SAN, THL). Utóbbi kategóriák csoportosítása és megnevezése részben eltérő. Számosságuk a vizsgált jelentésekben öt vagy hat.
- A jelentésekből a jelen kutatás szempontjából releváns (tehát a pénzügyi beszámolón és a kötelező jelentéstételen túli) részben négy társaság alkalmazott világos tagolást (CEN, MEL, POT, SAN), egyiküknél pedig nem volt azonosítható ilyen struktúra.
- Három társaság összegyűjtötte a jelentés végén a GRI-mutatók fellelési helyét (CEN, MEL, SAN).
- Szintén három esetben részletesen olvashatunk az ENSZ fenntarthatósági céljaihoz való hozzájárulásról (CEN, POT, SAN). Egy további jelentésben pedig az említés szintjén találjuk meg a relevánsnak tekintett ENSZ-célokat (MEL).

Sikerült tehát találnom az integrált jelentésekben négy olyan jellemzőt, amelyek legalább három jelentésre érvényesek. Ez alapján a H1 hipotézist igaznak fogadom el.

A részletes vizsgálat során találtam olyan releváns jellemvonásokat is, amelyek a jelentések kevesebb, mint felére voltak jellemzőek:

- Két társaság jelölte meg a jelentés fő céljaként az értékteremtés bemutatását (CEN, POT). Ez azért releváns jellemző, mert az IIRC ajánlása szerint az integrált jelentésnek az érték teremtésével, megőrzésével és rombolásával kell foglalkoznia (IIRC, 2022, 5. o.).
- A jelentések pénzügyi részét minden társaság auditáltatta. Az ezen túlmenő jelentéstételt egy esetben teljeskörűen (MEL), egy további esetben pedig korlátozott tartalommal (SAN)

auditáltatták. Érdekes, hogy a teljeskörű auditálást más tanácsadó cég végezte, mint ugyanazon társaság pénzügyi beszámolójának auditálását; míg a korlátozott auditálást a társaság könyvvizsgálója végezte el.

Említésre érdemes, hogy az integrált jelentések kimérete nem mutatott nagy eltérést: a 104 és 186 oldal közötti terjedelem átlaga 144 oldal. Ezen belül a pénzügyi jelentés 22-28% közötti részt tett ki. (A THL esetében ez az arány 42%, de ez a társaság nem adott jól strukturált, alapos bemutatást működésének nem pénzügyi vetületeiről.)

A társaságok közül kettőt az ASX-en is jegyeznek. Ehhez azonban nem kapcsolódik semmilyen releváns megkülönböztető ismerv. A fenti bemutatásban a jelentésekből emeltem ki az alkalmazott számviteli standardot (NZ GAAP vagy NZ IFRS), de az NZ GAAP mellé minden esetben odaírták, hogy az megfeleltethető az NZ IFRS-nek.

Végezetül még egy tapasztalatot tartok fontosnak megemlíteni. Miközben a közös vonások között szerepel a világos tagolás, addig a tagolás elemei nagyon eltérőek mind a négy jelentésben. Egyikük a felhasznált inputokat, másikkuk a teljesítményelemeket, harmadikkuk a társaság küldetésének pontjait, míg negyedikkük az energiaellátás trilemmájának testre szabott változatát követve strukturálja a működés nem pénzügyi vetületeinek bemutatását.

Integrált és nem integrált jelentések összevetése

Az öt, részletesen elemzett integrált jelentésnek négy olyan jellemzőjét azonosítottam a kutatás első lépésében, amelyek a beszámolás nem pénzügyi részét érintik és legalább három integrált jelentésre érvényesek. A négy közös jellemvonásból három a jelentés tartalmát, egy pedig a bemutatás formáját érinti. A további elemzésem a három tartalmi elemre korlátozódik.

Az NZX társaságai által közzétett 45, nem integrált jelentésben kulcsszavas kereséssel azt vizsgáltam, hogy

- érdeemben bemutatják-e a működésükhöz felhasznált inputokat tőkefajták szerint csoportosítva (a keresés kulcsszavai: human capital, social capital, intellectual capital, natural capital, financial capital, relationships, people, create, value creation);
- áttekintik-e a GRI-mutatókat (a keresés kulcsszavai: GRI, global reporting);
- foglalkoznak-e az ENSZ fenntarthatósági céljaival (a keresés kulcsszavai: SDG, sustainable development goals).

A társaságonként részletezett kutatási eredményeket a melléklet tartalmazza.

Emellett feltérképeztem a nem integrált jelentések alapadatait is. Ezeket a jelentéseket – kettő kivételével – szintén az NZ GAAP előírásai szerint készítették el. A két kivétel az ausztrál számviteli standardot (AAS) használja. Ez utóbbiak hossza (248 és 344 oldal) kiemelkedik a mezőnyből. Őket kihagyva a nem integrált jelentések átlagos terjedelme 112 oldal, ami 22%-kal elmarad az integrált jelentések átlagos hosszától. Az eltérés mögött az utóbbiak bővebb tartalma rejlik.

Ugyanez az oka annak, hogy a nem integrált jelentések esetében a pénzügyi beszámoló rész aránya jóval nagyobb (37%), mint az integrált jelentéseknél (25%). A nem strukturált tartalmú integrált

jelentés (THL) esetében a pénzügyi jelentésre számolt 44%-os arány a nem integrált jelentések átlagértékét is felülmúlja.

Mindkét általános jellemző – az alkalmazott számviteli standard és a jelentés hossza – független attól, hogy a társaságot csak az NZX-en vagy emellett az ASX-en is jegyzik-e. (Ennek statisztikai vizsgálatától eltekintek, hiszen egészen más szempont áll jelen kutatásom középpontjában.) A nem integrált jelentések készítői között közel egyenlő arányban találunk csak az egyik (20 társaság) és mindkét tőzsdén (25 társaság) jegyzett tagokat.

Rátérve az integrált jelentések három közös tartalmi elemére, a következő képet mutatják a nem integrált jelentések:

- Nyolc esetben találunk a jelentés végén áttekintést a GRI-mutatókról (2-4 oldal terjedelemben). Emellett négy társaság jelzi, hogy külön fenntarthatósági jelentést vagy fenntarthatósági mellékletet készített (a GRI-vel összhangban) – de ezeket nem vizsgáltam, mert nem állnak rendelkezésemre. Összesen tehát 12 társaság, vagyis egy negyednél kevesebb tette elérhetővé ezeket a mutatókat éves jelentésében.
- Még nagyobb az elmaradás a felhasznált inputok tőkefajták szerinti bemutatásánál. Első ránézésre itt is 12 jelentésben bukkanhatunk ilyen adatközlésre. Több esetben azonban csak egy egyszerű felsorolást találunk, amelyhez semmilyen kiegészítés, kifejtés, számszerűsítés nem tartozik (pl. MET 9.o., MFT 50.o., OCA 23.o.); máskor összesen egy oldalt szentelnek a tőkeelemek bemutatására (pl. ARV 26.o., RYM 35.o., SML 13.o.).
- A fennmaradó hat jelentésben (13%) valóban érdemi, számokkal alátámasztott információt kapunk ezekről. Ez a kifejtés akár a húsz oldalt is elérheti (Spark és Trustpower). Ez a hat eset említhető egy lapon az integrált jelentések releváns tartalmával.
- A tőkefajták ismertetését több esetben úgy teszik meg a társaságok, hogy egyben az integrált jelentés felé is kacsingatnak. A Spark úgy fogalmaz, hogy az integrált jelentés elemeit beemelték a beszámolójukba (SPK 48.o.), sőt a 6. oldalon saját első integrált jelentésüknek nevezik az elemzett beszámolót, de főcímként nem ezt szerepeltetik. A Z Energy is az IIRC ajánlásai szerint készítette el a beszámolóját (ZEL 5.o.), de azt mégsem hívja integrált jelentésnek. A Trustpower pedig belekezdett az integrált beszámolásba (TPW 19.o.). Szoros kapcsolat látszik tehát az integrált jelentésekhez való igazodás és a tőkefajtákról való érdemi beszámolás között. Teljesen egyértelmű kapcsolatról ugyanakkor nem beszélhetünk, hiszen – amint korábban bemutattam – az egyik integrált jelentésből teljesen kimaradt ezen tőkék ismertetése.
- Az ENSZ fenntarthatósági céljaihoz való viszonyát 16 társaság ismertette. Van, ahol csak a piktogramokat tüntették fel (pl. The a2 Milk, Mainfreight, Oceania, Z Energy); más társaságok több oldalon keresztül ismertették saját fenntarthatósági törekvéseik és az ENSZ-célok kapcsolatát (pl. Freightways, Goodman, SkyCity).

A három vizsgált tartalmi elem mindegyikénél azt tapasztaltam, hogy a nem integrált jelentést készítő társaságok kevesebb, mint fele – a fenti kifejtés sorrendjében: 27%, 13% és 35%-a – tett közzé releváns, érdemi információkat. Ekkora mértékű eltérés esetében nem tartom indokoltnak további,

statisztikai elemzés alkalmazását. Hanem a fent leírtak alapján a H2 hipotézist is elfogadom, hiszen minden jellemzőben érdemi eltérés mutatkozott a két jelentéstípus között.

Összefoglalás és további kutatási lehetőségek

A kutatásban az NZX 50 indexben jegyzett társaságok integrált beszámolóinak sajátosságait kíséreltem meg feltárni, a fókusz a pénzügyi jelentésen és más, kötelező elemeken kívüli részekre helyezve. Az öt integrált és a negyvenöt nem integrált jelentés elemzésére két lépésben került sor, amelyekben egy-egy hipotézist teszteltem.

A H1 hipotézis vizsgálatából kiderült, hogy az öt integrált jelentésnek vannak tipikus, közös jellemvonásai. A három közös tartalmi jellemvonás a GRI-mutatók listázását, az ENSZ fenntarthatósági céljaihoz való kapcsolódások bemutatását és a működéshez felhasznált inputok tökefajta szerint megbontott ismertetését takarja. A negyedik közös vonás a kutatás szempontjából releváns rész(ek) jól felismerhető logika mentén történő tagolása volt.

Az öt társaság által önként elkészített integrált jelentésből az is látszik, hogy éltek a felkínált mozgástérrel és bár követték az IIRC ajánlásait (hiszen jellemző célul tűzték ki az értékteremtés bemutatását), mégis egymástól nagyon különböző jelentéseket olvashatunk. E mögött azt látom, hogy igyekeztek saját szájízük szerint testre szabni a beszámolót. Ez még egyértelműbben látszik a Mercury egyedi grafikai megjelenéssel elkészített beszámolójában (ez a jelentés az IIRC ajánlásai szerint készült, de nem nevezik integrált jelentésnek).

A H2 hipotézis pedig arra a felismerésre vezetett, hogy az előző bekezdésben felsorolt három tartalmi elem csak az integrált jelentések közös jellemzője, a nem integrált beszámolók csak egyharmad-egyhatod arányban ismertetik ezeket az önkéntes információkat.

Ebből adódik az első két továbblépési lehetőség. A H1 kapcsán feltárt közös tartalmi elemek egyetlen tőzsdeindex tagjainak egy időszakra vonatkozó jelentéseire érvényesek. Újabb integrált jelentések vizsgálatával kibővíthető vagy szűkíthető a közös jellemzők köre. Ha pedig további indexek összes vállalatára kiterjesztjük az elemzést, akkor a kétfajta beszámoló eltéréseiről kaphatunk megalapozottabb képet.

Ugyanez a mennyiségi bővülés nyitja majd meg a terepet a statisztikai apparátust felvonultató, alaposabb elemzés előtt. Jelen kutatás célja ugyanis a feltárás volt: egyfajta első betekintés nyújtása egy tőlünk távolabbi tőkepiac jelentéstételébe. Sőt, az absztraktban úgy fogalmaztam, hogy a sokszínűséget szeretném bemutatni, amihez kevésbé illeszkedett volna a feszes statisztikai vizsgálati megközelítés.

Másfajta kutatási irány rajzolódik ki abból a tapasztalásból, amit a 45 nem integrált jelentés kulcsszavas keresésével szereztem. Nyolc jelentés tért ki a Task Force on Climate Related Financial Disclosures szervezet által javasolt közzétételre (TCFD, 2022). Az egyoldalas áttekintéstől a 12 oldalas, részletes beszámolóig terjed a skála. Más társaságok az ESG-beszámolás mellett tették le a voksukat (lásd például a SkyCity 57 oldalas ESG-jelentését, amely markáns önálló fejezete az éves beszámolónak). Az Európai Unió előírásai szerint 2022-től már kötelezően ESG-jelentést kell készíteniük a meghatározott méret szerinti szervezeteknek. Ezzel kapcsolatban vizsgálatra

érdekesnek tartom a kétféle beszámolás (ESG és TCFDF) elterjedését, valamint konkrét megvalósulási formáit.

Melléklet:

Az elemzés alapadatainak áttekintése (IR: integrált jelentéstétel; TCFD: Task Force on Climate Related Financial Disclosures)

Társaság	Standard	Terjedelem	Pü-i jelentés aránya	GRI	ENSZ fennt. célok	Tőkefajták bemutatása	Megjegyzés
Auckland International Airport	NZ GAAP	42	külön fájl	külön jelentés	–	–	
Air New Zealand	NZ GAAP	92	51 %	–	–	–	TCFD
Australia and New Zealand Banking Group	AAS	248	50 %	–	11 cél	–	TCFD
Argosy Property	NZ GAAP	88	33 %	–	–	–	
Arvida Group	NZ GAAP	116	23 %	–	–	6féle (1 o.)	IR felé tart
The a2 Milk Company	NZ GAAP	114	37 %	–	7 cél	6féle (2 o.)	fenntarth. fejezet
Contact Energy	NZ GAAP	104	22 %	áttek.	6 cél	5féle (1 o.)	Integrált
Chorus	NZ GAAP	108	29 %	–	6 cél	–	
Ebos Group	NZ GAAP	112	47 %	–	–	–	
Fletcher Building	NZ GAAP	128	40 %	–	8 cél	–	
Fisher & Paykel Healthcare Corporation	NZ GAAP	116	28 %	áttek.	3 cél	5féle (lista)	TCFD, ESG-fejezet
Freightways	NZ GAAP	126	44 %	–	5 cél	–	
Fonterra Shareholders' Fund	NZ GAAP	26	31 %	–	–	–	
Goodman Property Trust	NZ GAAP	100	34 %	–	9 cél	–	
Genesis Energy	NZ GAAP	96	35 %	–	–	–	TCFD
Gentrack Group	NZ GAAP	78	47 %	–	–	–	

Társaság	Standard	Terjedelem	Pü-i jelentés aránya	GRI	ENSZ fennt. célok	Tőkefajták bemutatása	Megjegyzés
Heartland Group Holdings	NZ GAAP	150	33 %	–	–	–	
Infratil	NZ GAAP	138	38 %	–	–	–	
Investore Property	NZ GAAP	98	38 %	–	–	–	
Kathmandu Holdings	NZ GAAP	96	48 %	külön jelentés	–	–	
Kiwi Property Group	NZ GAAP	76	49 %	–	–	–	
Mercury NZ	NZ GAAP	99	21 %	áttek.	–	6féle (21 o.)	IR alapján, TCFD
Meridian Energy	NZ GAAP	186	24 %	áttek.	2 cél	–	Integrált
Metlifecare	NZ GAAP	108	31 %	–	–	6féle (lista)	
Mainfreight	NZ GAAP	120	28 %	áttek.	7 cél	6féle (lista)	
The New Zealand Refining Company	NZ GAAP	108	48 %	külön jelentés	–	–	
NZX	NZ GAAP	116	33 %	–	–	–	
Oceania Healthcare	NZ GAAP	104	53 %	–	7 cél	6féle (lista)	IR felé
Precinct Properties New Zealand	NZ GAAP	101	27 %	áttek.	–	–	
Property for Industry	NZ GAAP	100	36 %	áttek.	–	–	TCFD, ESG fejezet
Port of Tauranga	NZ GAAP	131	28 %	–	12 cél	6féle (35 o.)	Integrált
Pushpay Holdings	NZ GAAP	114	27 %	–	–	–	
Restaurant Brands New Zealand	NZ GAAP	102	39 %	–	–	–	
Ryman Healthcare	NZ GAAP	126	34 %	–	–	6féle (1 o.)	
Sanford	NZ GAAP	162	27 %	áttek.	6 cél	6féle (1 o.)	Integrált
Scales Corporation	NZ GAAP	112	37 %	–	4 cél	–	TCFD

Társaság	Standard	Terjedelem	Pü-i jelentés aránya	GRI	ENSZ fennt. célok	Tőkefajták bemutatása	Megjegyzés
SkyCity Entertainment Group	NZ GAAP	236	27 %	áttek.	5 cél	–	57 oldalas fenntarth. jelentés
Skellerup Holdings	NZ GAAP	84	42 %	–	–	–	
Sky Network Television	NZ GAAP	112	49 %	–	–	–	
Synlait Milk	NZ GAAP	174	48 %	–	–	6féle (1 o.)	
Stride Property & Stride Investment	NZ GAAP	149	35 %	–	4 cél	–	
Spark New Zealand	NZ GAAP	122	36 %	áttek.	–	6féle (24 o.)	IR elemei
Summerset Group	NZ GAAP	116	29 %	–	–	–	
Tourism Holdings	NZ GAAP	138	42 %	–	–	6féle (3 o.)	Integrált
Trustpower	NZ GAAP	110	35 %	–	8 cél	6féle (21 o.)	IR felé tart
Vector	NZ GAAP	104	45 %	–	8 cél	–	
Vista Group	NZ GAAP	120	45 %	–	–	–	
Vital Healthcare Property Trust	NZ GAAP	90	38 %	–	–	–	
Westpac Banking Corporation	AAS	344	42 %	mel-léklet	8 cél	–	
Z Energy	NZ GAAP	168	18 %	áttek.	10 cél	6féle (2 o.)	IR szerint; TCFD

Irodalomjegyzék

1. IIRC (2022): Integrated Reporting Framework, <https://www.integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/> (letöltés: 2022.10.05.)
2. Kajüter, Peter – Hannen, Stefan (2014): Integrated Reporting nach dem Rahmenkonzept des IIRC, Zeitschrift für Kapitalmarktorientierte Rechnungslegung, 2014/3, 75-81.o.
3. Pütter, Judith Maya (2014): Integrated Reporting, Controlling, 2014/3, 206-207.o.
4. TCFD (2022): Task Force for Climate-related Financial Disclosures, <https://www.fsb-tcfd.org/recommendations/> (letöltés: 2022.11.27.)

Elemzett beszámoló (letöltés: mindegyik esetben 2021. június)

1. AIA (2020): Auckland International Airport Limited - Annual Report 2020, <https://corporate.aucklandairport.co.nz/investors/results-and-reports>
2. AIR (2020): Air New Zealand Limited - 2020 Annual Financial Results, <https://p-airnz.com/cms/assets/PDFs/air-nz-2020-financial-results.pdf>
3. ANZ (2020): Australia and New Zealand Banking Group Limited - 2020 Annual Report, <https://www.anz.com/shareholder/centre/reporting/annual-report-annual-review/>
4. ARG (2020): Argosy Property Limited - Annual Report 2020, <https://www.argosy.co.nz/document-library?type=2&date=&start=18>
5. ARV (2020): Arvida Group Limited - 2020 Annual Report, <https://www.arvida.co.nz/investors/results-and-reports>
6. ATM (2020): The a2 Milk Company Limited - 2020 Annual Report, <https://thea2milkcompany.com/results>
7. CEN (2020): Contact Energy Limited - 2020 Integrated Report, <https://contact.co.nz/aboutus/investor-centre/reports-and-presentations#Annual-and-half-year-reports>
8. CNU (2020): Chorus Limited - FY20 Chorus Annual Report, <https://company.chorus.co.nz/reports>
9. EBO (2020): Ebos Group Limited - Annual Report 2020, <https://ebosgroup.gcs-web.com/annual-reports>
10. FBU (2020): Fletcher Building Limited - 2020 Annual Report, <https://fletcherbuilding.com/investor-centre/reports-presentations-and-webcasts/>
11. FPH (2020): Fisher & Paykel Healthcare Corporation Limited - Annual Report 2020, <https://www.fphcare.com/nz/our-company/investor/reports/>
12. FRE (2020): Freightways Limited - Annual Report 2020, <https://www.freightways.co.nz/investor-relations/annual-reports/>
13. FSF (2020): Fonterra Shareholders' Fund - Annual Report 2020, <https://www.fonterra.com/nz/en/investors/fonterra-shareholders-fund.html>
14. GMT (2020): Goodman Property Trust - Annual Report 2020, <https://nz.goodman.com/investor-centre/annual-reports-and-other-communication>
15. GNE (2020): Genesis Energy Limited - Annual Report 2020, <https://www.genesisenergy.co.nz/investors/reports-and-presentations>
16. GTK (2020): Gentrack Group Limited - Annual Report 2020, <https://www.gentrack.com/investor-centre/>

17. HGH (2020): Heartland Group Holdings Limited - 2020 Annual Report, <https://shareholders.heartland.co.nz/shareholder-resources/reports-results-presentations>
18. IFT (2020): Infratil Limited - Annual Report 2020, <https://infratil.com/for-investors/reports/>
19. IPL (2020): Investore Property Limited - Annual Report 2020, <http://www.investoreproperty.co.nz/>
20. KMD (2020): Kathmandu Holdings Limited - Annual Report 2020, <https://www.kathmanduholdings.com/investor-centre/results-reports/>
21. KPG (2020): Kiwi Property Group Limited - Annual Report 2020, <https://www.kiwiproperty.com/corporate/investor-centre/>
22. MCY (2020): Mercury NZ Limited - Annual Report 2020, <https://www.mercury.co.nz/investors/results-reports/annual-interim-reports>
23. MEL (2020): Meridian Energy Limited - Integrated Report 2020, <https://2020annualreport.meridian.co.nz/?home> and <https://www.nzx.com/announcements/358659>
24. MET (2020): Metlifecare Limited - Annual Report 2020, <https://www.metlifecare.co.nz/investor-centre/financial-information>
25. MFT (2020): Mainfreight Limited - Annual Report 2020, <https://www.mainfreight.com/global/en-nz/investor/reports-library>
26. NZR (2020): The New Zealand Refining Company Limited - Annual Report 2020, <https://www.refiningnz.com/investor-centre/annual-reports/>
27. NZX (2020): NZX Limited - Annual Report 2020, <https://www.nzx.com/about-nzx/investor-centre/reports-and-disclosure>
28. OCA (2020): Oceania Healthcare Limited - Annual Report 2020, <https://www.oceaniahealthcare.co.nz/investor-centre/performance>
29. PCT (2020): Precinct Properties New Zealand Limited - Annual Report 2020, <https://www.precinct.co.nz/annual-reporting/2020-annual-results>
30. PFI (2020): Property for Industry Limited - Annual Report 2020, <https://www.propertyforindustry.co.nz/investor-centre/resultscentre/>
31. POT (2020): Port of Tauranga Limited - Integrated Annual Report 2020, <https://www.port-tauranga.co.nz/investors/financial-information/download-annual-report/>
32. PPH (2020): Pushpay Holdings Limited - Annual Report 2020, <https://pushpay.com/investors/announcements/>
33. RBD (2020): Restaurant Brands New Zealand Limited - Annual Report 2020, <https://www.restaurantbrands.co.nz/corporate-info/annual-shareholders-meeting/>

34. RYM (2020): Ryman Healthcare Limited - Annual Report 2020, <https://www.rymanhealthcare.co.nz/about-us/investors/financial-information#2020>
35. SAN (2020): Sanford Limited - Integrated Report 2020, <https://www.sanford.co.nz/investors/reports-1/company-reports/2020/2020-annual-report/>
36. SCL (2020): Scales Corporation Limited - Annual Report 2020, <https://scalescorporation.co.nz/investors/>
37. SKC (2020): SkyCity Entertainment Group Limited - Annual Report 2020, <https://www.skycityentertainmentgroup.com/investor-centre/financial-information/reports-presentations/2020>
38. SKL (2020): Skellerup Holdings Limited - Annual Report 2020, <https://www.skellerupholdings.com/Annual-Reports.php>
39. SKT (2020): Sky Network Television Limited - 2020 Annual Report, <https://www.sky.co.nz/investor-centre/results-and-reports>
40. SML (2020): Synlait Milk Limited - Annual Report 2020, <https://www.synlait.com/investors/>
41. SPG (2020): Stride Property Ltd & Stride Investment Management Ltd - 2020 Annual Report, <https://strideproperty.co.nz/investor-news/documents-reports/>
42. SPK (2020): Spark New Zealand Limited - Annual Report 2020, <https://investors.sparknz.co.nz/Investor-Centre/?page=Annual-Reports>
43. SUM (2020): Summerset Group Holdings Limited - Annual Report 2020, <https://www.summerset.co.nz/investor-centre/reports-and-presentations/>
44. THL (2020): Tourism Holdings Limited - Integrated Annual Report 2020, <http://www.thlonline.com/FinancialInvestorInformation/Pages/AnnualandInterimReports.aspx>
45. TPW (2020): Trustpower Limited - Annual Report 2020, <https://www.trustpower.co.nz/investor-centre/results>
46. VCT (2020): Vector Limited - Annual Report 2020, <https://www.vector.co.nz/investors/reports>
47. VGL (2020): Vista Group International Limited - Annual Report 2020, <https://www.vistagroup.co.nz/investor-centre.aspx>
48. VHP (2020): Vital Healthcare Property Trust - Annual Report 2020, <https://www.vitalhealthcareproperty.co.nz/financial-results/>
49. WBC (2020): Westpac Banking Corporation - 2020 Annual Report, <https://www.westpac.com.au/about-westpac/investor-centre/annual-report/>
50. ZEL (2020): Z Energy Limited - 2020 Annual Report, <https://investors.z.co.nz/financials/annual-reports>